

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Станкова

Югозападен университет „Неофит Рилски” – Благоевград

„Икономика и управление” (Туризм)

Относно: публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **доктор** по научната специалност „Икономика и управление (Туризм)”.

Автор на дисертационния труд: Светослав Калейчев

Тема на дисертационния труд: Елитарен туризъм

Основание за написване на становището: Заповед № 1399 от 27.05.2014 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград

Справка за кандидата

Светослав Калейчев е докторант в редовна форма на обучение към Катедра „Туризм” на Стопанския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски” по научната специалност „Икономика и управление” (Туризм) съгласно заповед № 930/03.05.2011 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“. Времевият период на подготовката на дисертационния труд обхваща времето от 26.04.2011 г. до 26.04.2014 г., с удължение до 26.08.2014 г., поради прекъсване за провеждане на специализация.

Светослав Калейчев е роден през 1981 г. Средното си образование е придобил в Средно Образователно Училище “Неофит Рилски”, гр. Кнежа. Бакалавърска степен е придобил в специалност “География” в ЮЗУ „Н. Рилски”, Благоевград в периода 1999 – 2003 г. От 2003 до 2007 г. се обучава в същото висше училище в магистърска програма в професионално направление “Туризм”. По време на докторантурата си е провел четиримесечна специализация в Токайския университет, Япония, финансирана от Министерството на образованието и науката. Участвал е в изпълнението на два проекта, финансирани по Наредба № 9 като докторант в Катедра „Туризм” на Югозападния университет. Също така има и деветгодишен опит в реалната

туристическа практика, заемайки различни изпълнителски и ръководни позиции в сферата на хотелиерската дейност.

Кратка характеристика на структурата на дисертацията

Дисертационният труд, представен за процедурата по публична защита на докторант Светослав Калейчев, е структуриран в три глави, увод и заключение и използвана литература. Обемът му възлиза на 238 стандартни страници печатен текст. Съдържа 29 фигури, 24 графики и 20 таблици. Библиографският списък е актуален, като са използвани са 247 информационни източника, от които 13 на кирилица, 193 на латиница и 41 интернет източника.

Анализирайки дисертационния труд на Светослав Калейчев, считам, че е посветен на тема, открояваща се с своята актуалност. Перспективите и предизвикателствата пред развитието на елитарния туризъм са обект на интерес за изследователи и практики както от областта на туризма, така също и от други икономически сфери. Ето защо, позицията на докторанта за потребностите на елитарните туристи и възможностите за удовлетворяването им чрез специфични личностни изживявания на базата на уникални, нестандартни и ексклузивни туристически дестинации е от особен интерес. Разбира се, трябва да се отбележи и съотнасянето на проблематиката на дисертационния труд към българската туристическа практика, в опит за очертаване на насоките във връзка с елитарния туризъм.

В увода на дисертационния труд докторантът е извел ясно, коректно и точно обекта, предмета, изследователските цели и задачи. Очертана е основната изследователска теза, че удовлетворението и личностното изживяване е възможно да се повишат, посредством прилагане на концепцията за елитарния туризъм. И е осигурено нейното обезпечаване с необходимия методологически инструментариум. Откроена е научната новост и полезност на разработката, както и ограниченията при изследването, произтичащи от сравнително неголемия обем специализирани разработки по проблематиката.

Глава първа разглежда формирането на идеята за елитарен туризъм и спецификата на потреблението във връзка с елитарния туризъм на фона на установяването на проектите на елитаризма върху индустрията на туризма. При все ограничения обем литература, докторантът прави задълбочен преглед на релевантните

на тематиката разработки, като представя и разсъждава върху **дефинициите за елитарността и елитарния туризъм**, изведени от чуждестранни и български изследователи. Трябва да се отбележи успешният му опит за периодизация по отношение на елитарността на базата на отношението на човешкото общество към лукса през различните исторически епохи. Друг важен момент е открояването на съвременните тенденции при елитарния туризъм и туристическите дестинации, обслужващи го. Съобразно поставените цели, Св. Калейчев поставя въпроса за потреблението в широк смисъл, за да достигне до конкретни изводи по отношение на елитарния туризъм. Проучил е и съвременните потребители на елитарния туризъм, които идентифицира сред туристите, разполагащи със значителни финансови средства.

Глава втора е посветена на методологическите аспекти във връзка с елитарния туризъм. Представени и използвани са количествени и качествени методи като аналитичния, интуитивния и системния, наблюдение, индукция и дедукция, лични истории, анкетно проучване, експертния и автоетнографския метод. Прилагайки комплексен подход към концепцията на елитарния туризъм, докторантът изследва сложната му конструкция като съвкупност от множество условия, фактори и предпоставки, и определя тясната му връзка с личностните преживявания на туристите, които го осъществяват. Интерес представлява авторовото предложение за принципите на елитарния туризъм, представени фигуративно на с. 84 в дисертационния труд (Фигура 11).

Трета глава представя резултатите от апробацията на изследването. В нея е включен разработеният от докторанта модел за повишаване на удовлетвореността при елитарния туризъм (Фигура 29 на с. 153). Същият е внедрен в хотелски комплекс „Хелена Резорт“ - Слънчев бряг, като изборът именно на този туристически обект е обоснован с преки доказателства за присъствието му в редица международни и престижни класации, свързани с елитарния туризъм. Получените резултати от проведеното от докторанта анкетно проучване (сред български и японски респонденти) са много добре интерпретирани и служат за извеждане на тенденциите и потребителските нагласи по отношение на удовлетвореността при елитарния туризъм. Предложен е и анализ върху вероятностен модел на удовлетвореност по отношение на елитарността в туристическото предложение на хотелски комплекс „Хелена Резорт“. Същият е интегриран при внедряването на модела за повишаване на удовлетвореността при елитарния туризъм.

В заключението, са представени конкретни изводи, очертаващи ясно и точно тенденциите при елитарния туризъм, както и са изведени конкретни насоки за дестинация България за повишаване удовлетвореността във връзка с елитарния туризъм.

Публикации и цитирания на публикации по дисертационния труд

Списъкът на приложените **публикации** в дисертационния труд съдържа 4 публикации, отнасящи се до темата на дисертацията. Оформени са добре, като съдържанието им отразява изследователските търсения на докторанта. Две от публикациите са от международни туристически форуми, състояли се в Хърватска и Румъния; една е статия в реферирано списание и една доклад, изнесен на конференция в страната. Считам, че личното участие на Светослав Калейчев е на ниво. Три от публикациите са самостоятелни, а една в съавторство, като за приноса на всеки от авторите е представена декларация.

След запознаването ми с **автореферата** считам, че в ограничения му обем, в достатъчна степен е представена най-съществената част от дисертационния труд, което позволява да се преценят актуалността, проблемите, предложените решения и получените резултати.

Приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд са с научно-приложен характер. Постигнати са на базата на задълбочено изследване по проблематиката на елитарния туризъм, елитарните туристи и повишаването на удовлетвореността. Приемам, че се отнасят преди всичко до:

- Проследяване развитието на теоретичната мисъл за лукса и елитаризма и адаптиране и допълване на постановките за елитарния туризъм;
- Проучване на моделите за повишаване на удовлетвореността при потреблението и предлагане на адаптиран модел във връзка с елитарния туризъм;
- Установяване на нагласите на потребителите към елитарния туризъм и извеждане на вероятностното им поведение при потреблението на предлагания продукт;
- Формулиране на насоки за повишаване удовлетвореността от продукта на елитарния туризъм.

Бележки по дисертационния труд

В дисертационния труд правят впечатление и отделни **пропуски**, които обаче не оспорват положителната ми оценка, но провокират следните критични бележки:

1. Разработката би спечелила, ако отделни таблици, фигури и схеми, при все коректното им представяне, се интерпретират по-обстойно от докторанта като илюстративен материал.

2. В допълнителна степен, дисертационния труд би спечелил от по-критичната позиция на автора по отношение на представените дефиниции и концепции.

3. Считам, също така, че при бъдещи изследвания Светослав Калейчев следва да обърне по-специално внимание на влиянията на факторите на средата, въздействащи върху елитарните туристи.

Заклучение

В заключение на становището считам, че представените в дисертационния труд резултати, както в теоретичен така и в приложен план, показват максимална степен на лично участие на докторанта. Дисертационният труд, разработен от Светослав Калейчев отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и вътрешните правила на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Убедено препоръчвам на членовете на Научното Жури да му присъдят образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Икономика и управление (Туризъм)“.

18.06.2014 г.

Благоевград

Изготвил становището:

доц. д-р М. Станкова